

Интернет-версия:
zaman.smikbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ **ВРЕМЯ** ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТЮБЕШИУ

Миллет биригиуленни бла конфессияланы онгларын не къадар хайырлы файдаланыргъа

РФ-ни Правительствоосу Председатели, «Единая Россия» политика партияны башчысы Владимир Путин дин биригиуленни эмда миллет-культура автономиялы келечилери бла тубешиуе Битеуроссей халкъ фронт миллетте эмда динле аралы къуагъула, келишмелюкле да къайдан чыкъгъанларны созерна, аладан къуулууну жолларын белгилерча площадка болгъанан чертгенди. «Шендого дуннида тюрлю-тюрлю динилени бла этносалары араларында проблемла бек кендуле эмда ала конден-конден аслам бла бардыла. Ол а экономиканы глобализацияла, адамла иш излеп бир къыралдан башхасына кечюп айлангъанлары бла байламлыды. Быллай хал бизни къырала да барды», - дегенди Путин.

Тубешиуе къатышханла Владимир Путин къырген вопрослары юсеринден кеспирини оюмларын айтхандыла. «Адамдан, аны жашауунда багыны бир зат да болмагъанни сансыз этну бла миллетлени араларында башхалыкъланы тенг этер онг жокуды. Жаматуда аден-къылык төреле осалгъа кетгенлери мени биогюн бютюнда бек жарыстадыла», - дегенди Москваны бла битеу Россейни Патриархы Кирилл.

ХУНЕРЛИК

Билим алыргъа - Лондоннга

Тырнауу шахары 5-чи номерли гимназиясыны окуучусу Афаохъаланы Аликхан 10-чу классны бешлеге бошгъанды. Окууну жылны рейтингини эмда устазлары советини онууу бла он бек иги окуучу къа салгъанды. Аны эмда ага «2011 жылны гимназиясы деген сыйлы ат, диплом эм майдал берилгенди.

Аликхан битеу дерсленден математика, физика, геометрия дегенча илмуланы артыкъда бек сюеди, болсада гуманитарный дерслеге да энчэ с буряди. Ол олимпиадаларга, тюрлю-тюрлю конкурслагъа тили къатшады, кеси да кеп кер математикадан, информатикадан, физикадан эм орус тилден эришиуледе алычаны сангъа чыкъгъанды. Жанын шоклада даражасы улу жюргенени да ол тамат класснаны окуучуларыны советини башчысына сайланганы да шагъатшады этеди. Спорт бла да керешеди, боксун эм тау лыжаланы сайлагъанды.

ХАДЖИЛАНЫ Жамал, Анатولي ЯМИРОВ.

СУРАТДА: Аликхан «2011 жылны гимназиясы» деген диплому эм майдалы бла.

Правительство

Лескенчилеге сабий садла жетишмей башлагъандыла

Озган бараз кюн правительство комисси инспекциялы ишин ондин ары бардыргъанды. Бу жол ол Лескен районда социальный объектиени халларына къарагъанды.

Бек алгъа Аргудан элде биринчи номерли орта школга баргъанды эмда ол эрте ишленгенликте, тизгинли, таза болгъан жаратханды. Школга къошулу тургъан сабий садда 120 жер барды, жюрген а 150 къызыкчы бла жашыкъ этедиле. Дагында 81-ри уа кезулерин сакъийладыла. Аны сабели башланган школ-сабий сад, билим берюу учреждениени таматасы Светлана Сабанчиева ага мекам къошуунга себеплик этилгени тилгенди.

Сабий чыгармачылыкны арасында уа жангыртуу ишле бара эдиле. Алай аланы ахырына жетдирир ючюнд да, ахча болушук керекли.

ЭЛ МЮЛК

Алчы сынау сингдире

Септен урлукъны качествоуу иги болса, тирлик да иги болды. Прохладна районда «Отбор» инновация-производство агрофирманы иши да аны бла байламлыды. Мында нартохно жангы гибридини курайдыла, сортланы сайыдыла, тюрлю-тюрлю эл мюлк культураны сынау халда себил, аланы квалы өсегенлери, битимликлери тингедиле.

«Отбор» агрофирма, айтхандыла, нартохно урлукъларын өсдюрюге бла селекцигаъа жораланган «День поля-2011» деген кёрмюч бардырыллыктыды. Анда нартохно бла челлеуно эм иги гибридини, сора эл мюлк техниканы кёргозтордуле.

Билатчы

Налчы шахарны пресс-службасы билдиргенге керэ сабат кюн, 30-чу июльда Абхазия майданга автоспортдан «Автолед» эришмеле бардырылдыла. Аны бла байламлы кезиуду ярмака болушук тойнолду.

Жыйылыу

Ёсер амалла бардыла

Россейни Пенсия фондуну Къабарты-Малкъарда блёмонде жарын жылны итгорлын чыгарыуу бла байламлы жыйылыу болгъанды. Бу учрежденини таматасы Хасанби Шоев айтхандыла.

леу фондлары уа 10,5 миллиард болгъанды, дегенди ол. Хасанби Шоев билдиргенге керэ, 2011 жылны биринчи жарымына пенсияны орталыкъ ёлемине 511 сом къошулгъанды, ол шёндю 6 757 сомду эм жашау этерге болушук ахчаны бек аз ёлеминден 1,6 процентге кёйдю. СКФО-да ол 6,9 мингди, Юг федеральный округта-7,6 минг, Россейде уа-8,2 минг. Алай бла биз битеу къыраладагы кёрюмдөледен кеп арха къалмайбыз. Тешен фондлары аз болгъан 2361 адамга 778 сом федеральный социальный къошак ахча берилгенди. Этилген мадарлагъа керэ, аланы саны 1,5 мингнге азайгъанды. Андан сора доклады анылык капиталны ёлчём ёсегенин да билдиргенди.

Таппандырыу

Тазалыкъ ючюн эришюу тёреге айланганды

«Кеси районуво ючюн кесибиз къайгырырга керекли» деген чакырыу бла Зюльск районда элени таппандырыуу бла жашилдендируу экиайыргы бардырылганды.

гинли этиу, тазалау иш да къыстау болгъанды. «Кавказ» федеральный жолу, муниципальный машина жолланы тап халга келтириуге да улул э бургуланды. Саулай да районда 53 гектар жер кир-килчиден тазаланганды. Минг бла жарын терек бла юкю салынганды, 30 квадрат метрге кырдык себилгенди, жолланы 45 километрге ремонт этилгенди. Анда-мында къуралган багуш төбеле артыкъда тынгъысыз эдире эдиле да, аладан да жыйырмамы къурутулганды.

Къызыу кезиу

Бай тирлик

«Агрофирма Жангы Малкъар-чекленген жууаптылыгы болгъан фирманы Соузаланы Алий къурагъан эди. Энди ол «Золотой колос» деген улул корпорацияга таматады. Агрофирмагаъа Къазияланы Мухарбий башчылык этеди. Былны мюлк 540 гектар жерде буйау өсдюргенди. Аны шёндю ачыкъ конени хайырланы ор тургъан кезулериди.

Былдыра жыйынгъан мирзеуге керэ, жангы малкъарлыла бай тирлик алыкълары баямды. Хар гектардан, орта осен бла терегенди, 30 центнер буйау чыгъады. Бюгонеге 250 гектарны органдыла. Аны бла бирге сабанчылары Прохладна районда жерлеринде да къышкылары болгъаны орунуу къастау бардырадыла. Мында да хар гектардан 35 центнерге жууукъ буйау апыр муратлары барды.

Мамайланы Алий

Атасы бла жаны Акушуланы Борис бла Аслан кече-кюн да вындырадыла.

Былдыра ишчи Ацкъкъяланы Ахмат.

Лескенчилеге сабий садла жетишмей башлагандыла

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Району Ерокоо эпинде уа жалаанда 186 юйор жашайды. Амбулатория, почта бөлөм да тап халдадыла, жалаанда культура ара керекди. Администрация аны школну бош турган спорт залында кыруурга айтканды. Аны Президентуно башчысы андан эсе тынгыла. Культура юй ишленирин тиийшли көргенди. Элни администрациясыны башчысы Казбек Елеевге уа: «Биз ишин бир жаргысын этсек, сиз кыалгынан тамамларга керексиз», - дегенди.

Отгары Лескен элде бусагытта 105 сабий садла, ападан 60-сы сабий садла барырга көзүлөрүн сактап турдыла. Ташлы-Талада хал да тоз ма алайды. Элни администрациясыны башчысы Таукенлы Илияс элде школну директору Цоканлы Мусса мында сабийлини санына ики кесек кошугуланган кыуанын айтканды. Элде 660 адам жашайды, ападан 170-си сабийледиле. Дагында жетмиши уа садике жер саклап турдыла.

Он а элде жокду. Жылы биринчи жарымдан окуна инен бала тузганды. Энде алгын адамлагы жумушларын жалччтан мекямы бир отуунда почта орналыды, кыалгынында уа терезе, зинка да жокдула. Аны алгач эли жашла спорт бла жореширча ара этерге мурат бар эди. Президентуно Председатели алгынгы Дом бытаны мекямында бек тынгыла сабий сад кутурагы болгуну эсерттенди. Ташлы-Талачы полициячыла турган жер

Ташлы-Тала элни орта школну спорт залында.

Ташлы-Тала элни орта школну спорт залында премьер-министр ыраза болганды. Озрэк элде уа комиссияны кызууу, биринчи болуп, кыруулуш буюгун да бардырга турган жангы школну мекямына кирип, анда спорт залы, класс кабинетлени, гимнастика залны, ашхананы да болууларына кыраганды. Баш этажларына ерлерге, подвалларына да тюршерге эрингенди.

Ташлы-Тала элни орта школну спорт залында.

Журналистени соруларына жуап бере, Иван Константинович районда демография болуп илгенгенди аны артыкка бек кыуандыргынан беллигенди. Аны себепли сабий садикле бла жалччтыу жаны бла Правительство тиийшли оноула этерге керекди, - дегенди. Мында жашаган адамла ишин сойгон, элперине, районларына болушулук этерден артка турмагына болганларын да эни чертенди.

Кыайсы элге барган эсек да, барысында да социальный учрежденила эски болганларны да кырамай, ашхи халдадыла. Лескенчиле ырыскыларын кыолларын дан келгенга сакыларга кюрешедиле. Культура мекямына асылгыны уа Лескенчиле катарларын тийолдо. Арт отуз жылны ичинде культурага кыралны жанындан хазна эс бурумлаганды. Аны себепли мындан ары бу бөлөмге аслам эс бөлүргө керекди, - дегенди.

Журналистле району администрациясыны башчысы Арсен Маковеге да соруу бергенди. «Бахсанчыла тилерге соймайдыла, хар не жуумчу да кеслери тамамлайдыла, сиз аз?», - биз Бахсан район бла иришмебиз. Нек дегенде Лескен район кыраганлы алай кеп заман болмайды. Он агысы юсюне энди бола келеди. Анга да кырамай, проблемаларыбыздан аз-аз кытула барыбыз», - деп, КСМР-ни Президентни Арсен Канокча эк, Правительствоно Председатели Иван Гертерге районну жумушларына эс бурганлары, алыны тамамларга болушларыны ючюн ыспас этгенди.

Иван Гертер буюм керген жартылыкканы юсеринден КСМР-ни Президентине билдирилгени элде алыны кетериу жаны бла мадарларга аны тышында бардырылуучу жыйылуунда кыраптыгы айтканды. Социальный сферда баш магнаны ишле эни республикалы программга кирилкени чертенди.

ХОЛАПЛАНЫ Марзат.

Суратланы автор алганды.

Аргудан элни 2-чи номерли школунда.

ни да көрүп, Гертер аны да тап халда болганына ыразылыгын билдиргенди. Оюла турган мекямы кыруулуш андан ары нек бардырылганына да сорганды. Аны юсюнден республиканы эл микл министрини орунбасары Казбек Коковга буйрукчыла бергенди. «Элге кирген жерден сог жанында орнатканын «Кавказны тангыры» сабий солу лагерге комиссияны кызууу спорт залны көргенди. Тышында да спорт майдан керекди. Комиссия аны эсге алганды. От чөлөк

тапды. Анда ишленген бир зат да тилемгенди. Школ да бек иги халдады, анга жалаанда тийишли оборудованине керекди. Анда 600 окуучуга жер барды. шеню уа бери 400 сабий жюриюидо. Алай бери кыоншу элден да сабийле келипкери сакыйдыла. Правительствоно Председатели оборудованинга ача алыр ючюн, районну администрациясыны башчысы Президентни аты бла письмо жазарга керекди, аны уакытга созмай тамамларга тиийшлиди, 1-чи сентябрге школ хайрынангыра берилер ючюн, деп ойретгенди.

Ёсер амалла бардыла

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Дагында ол жарым жылга салынган планы тулурууда КСМР-де бөлөм Север Кавказда эм ирге саналганын да айтканды. Экономика эм социальный көрөмдө эсе бардыла. «Хайырлангыч мадарланы болушуклары бла страховой төлеуле бла байламлы бөрч 23,5 миллионга азайтылганда.

Телу системда да ашхы тюрленюле бардыла, жыйылай кыалган ачакны коэффициенти 3,4 процент болганды, былтыр а, сёз ючюн, 8,9 эди. Бюджет организацилагы борчла берилип бошалгандыла. Озгын 2002-2009

жылланы борчлары да бир кесек азырак болганды, бусагытта ол 400 миллионду. Жууксы заманда бу проблеманы да тамамлап кырылгы деп шынама», - дегенди Хасанби Шожоев. Андан сору да, Рональн Президентуно «Кырал эм бюджет фондлагы страховой төлеулен жыйылай кыалгынына кыайтарырга ол болмагынына санауун жоргуууну юсюндөн» 2009 жылда 11-чи октябрда чыгарылган бетимин толтуруу муратта талай мероприятие бардырылганды.

Пенсия фондуны Кыбарты-Малкзарда бөлөмю бюгулюкде 181 минг адамны жумушларын жалчытады. Берилген

пенсияны асламысы ишчи пенсияды-6 900 сом, аны 163 минг инсан аладыла, башха айтханда, пенсиячыланы 90 проценти. 81,3 процент пенсияны жыл санлары жетип аладыла, 11,5-сакыаткылары ючюн, 7,2 процент а - юйорно кеминдирген адамлары болмагыны ючюн. Ишлеген пенсиячыланы саны 52 мингди. Он а пенсияны өлчөми жашуу этерге жетишмегени юсюндөн атылды.

Пенсия фондуны управлыштинин орунбасары Тимур Артабаев «Борчу халда пенсия страхования этюде эм иги ишчи» төрели битеурросей конкур бардырылганын билдиргенди. Аны баш борчу-иш бла жалччтанланы жууалгылыккыларын ёсдюрююду эм Пенсия фонду бөлөмлерини араларында байламлыкканы кючөлөрдө. Докладчы билдиргенге кёре, анда бизни республикадан «Кавказкабель», «Кыабмаккомострой», жакы акционер обществола, «Автозапчасть», «Агроплос», «Новая Балкария» чекленген жууалгылыккылары болган обществола, эни предприниматели Аслан Тулов, Артур Губертов, Тимур Маремашев эм башхала хорлагандыла.

Жыйылууну ахырында 2011 жылны экинчи жарымына борчла салынганда, алыны тамамлау амаллары сюзюлөнгөндө.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Кьонак болдула, кёз ачдыла

Жай кезинде КСМР-ни Уруну элде социальный айналуу министрствосуну адамланы социальный жумушларын жалччтыуу араларында да не кзадар топу хайрылангыч жорешедиле. Кыылуула, сакыатла, болушук керек болган башха кызуумла да заууклу солурча мадарла этедиле. Алай бла, адамланы социальный жумушларын жалччтыуу жаны бла Нальчик шахар управленийы арасында да ишленген алгыракыла да инвалидлени эни автобула бла Чирки кельню тийресине, ызы бла уа Горчьевоскеге базарга да элтенди.

ден онжети адам Май районну кьонаккыга чакырылган эдиле. Ала бла бирге аралны директоруну орунбасары Антонина Наумова, инвалидени жууклары да барганын ала. Аны автобусуна уа Нальчикни автотранспорт предприятиясы бергенди.

Солу бек иги кыраалган эди. Чабак тутарга сойонген кельню жагысында олтургандыла. Башхала табыгаты арылуугуна кырал кыуангандыла. Тазу хауу бла солугандыла. Алыны алайда чабак шорла элде башха ашарыкчыла бла да сыйлагыандыла. Столлагы салынган аш-азык, кёгетле, конфетле,

кылапача ючюн хакхны «Спецзабонсервис» предприятие бергенди. Инвалиде бирге буй ушак этгенди, көплери бир бирлери бла мындан ары да шу

өлүкк байламлыккыла жюрторюге келишгенди. ДАЛАТЛАНЫ Марзат. СУРАТДА:инвалидеге кыураалган столла.

Юйор

Анасына кёре - кызы

Прохлада районда Заречный элде Аналы Расулу юйору эм югюлюледен бириди. Аны юй бичысы Ирина Николаевна бийик категориялы устазды, андан сора да, логопед окуя турды. Сабий садда бла школда музыкадан дереле береди, жокайлык да этеди. Ишин тынгыла тамалаган, жууплы адамды. Быйыл «Жылы устазы-2011» район аралы конкурсада биринчи жерни алганды.

Аналы Расул бла Ирина кызылары Фатима эм Амина бла.

Аналы кызылары Фатима (11-чи класс) бла Амина (9-чу класс) жыл сайын школну атын иги бла айдырганын турдыла. Айырмада окуучулары бла кыалмай, ала школда болган мероприятиларга кыатышдыла. Алыны тигууге, музыкага, сурат ишлеуге, наму жазууга да барды жунерлери. Кызыла олимпиадалада, тюрторю конкурсада талай алыны санларына киргенди, ол санда технологиядан, литературадан, обществознанидан, республикалы олимпиадалага кыаты

зынгыда ётдюрюючюлөдө. Ала анда аммалары юй жумушлада, башха ишледе да болушдыла. Сабийлерин тийлибеге, адеп-төрөгө алай юйреткен ата-ангагы ыспас этеригин келеди.

РАХАЙЛАНЫ Аминат.

Алчы сынаууну сингдире

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Кызаланы Расул бла районну эл микл эм аз-азык управленийыны башчысы Сергей Хромов кьонаккыла бла бирге нартохно сынауу халда себептен эм гибридикацияны кыраганга баргандыла. Быйыл аллай жерге предпритие арендага алган 2537 гектардан 789-сун бөлгенди. Россейде бла Францияда нартохно селекциасын бардырууда не башхалыккыла болганыны юсюндөн сёзөгөндөн сора Франсуа Паэбу гибридикациядан сора жыйылган тирлики кыайры сакхаларыны юсюндөн да сорула бергенди.

Сынауу халда улруккы себептен ачталганы кыраганга сора Франсуа Паэбу предпритие кыраганга бергенди. Кеч чыккынан алыны уа бизни республиканы керекликке кыондула. «Озгын жыл агрофирма 1200 тонна улруккы сакханды», - дегенди ол. «Жуук кезиде предпритие бек минг тонна улруккуну жарашдырырга кючю болган калибрончый заводну кыруулушун башхаларкында».

Кызаланы Расул билдиргенге кёре, эрте биткен гибридине Татарстанга, Башкирига, Рязань бла Тула областьга жибередиле. Кеч чыккынан алыны уа бизни республиканы керекликке кыондула. «Озгын жыл агрофирма 1200 тонна улруккы сакханды», - дегенди ол. «Жуук кезиде предпритие бек минг тонна улруккуну жарашдырырга кючю болган калибрончый заводну кыруулушун башхаларкында».

на себептен этген амалдадыла, деп чертенди ол. «Отбор» агрофирманы башчысы Кызаланы Расулу оюмну кёре, нартохно кесин, аны улруккыларын да водорку эм селекциасын бардыруу жаны бла бирге ишлеу предпритиягы эм бери келгенге да файдалы.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Юйрениле

Адамланы, транспортну да терк жыйышдырырга

Бу кюнде Кыбарты-Малкзарда Юг аскер округу штабыны юйрениулеры бардыла. Анга республиканы битеу районларыны комиссариялары кыатышдыла. Терроризмге кжажу операция бардырылганына да кырамай, юйрениле Эпбрус районда да бардыла. Аскерчиле КСМР-де Ин ишле министрствону, УФСБ-ны, МЧС-ни Баш управленийыны келечилери бла бирге бир тюрло кыуага болса, адамланы, транспортну не кзадар терк жыйышдырырга башчылык этерге юйренидиле.

Онган солга: КСМР-ни аскер комиссары Евгений Харламов, МЧС-ни КСМР-де Баш управленийыны таматасыны орунбасары Михаил Надежин бла юйрениуленни планы сюзген кезиде.

Анда сора да, бу ишле жер-жерле юсуправление эмнда федеральный толтуруучу власть орманда бла бирге ишлеуно онгары тинтиледи. Юйрениуле башчылык Юг аскер округу штабыны таматасы генерал-майор Николай Перевлестин башчылык этеди. Анга дагында Камышкины аскер комиссары Юрий Казаков да кыатышды. Юйрениуле 30-ч унолда бошалгыккыла, ала жашырын халда бардырылдыла.

Жакычу

ГИБДД кыайры кыарайды?

Нальчикни ара орамларында жашаганыны тынчылыккыларын хар кече сайын машиналада эришле бардыргын жаш адамла бузайды. Он иш арт экиюч жылны ичинде кюн сайын кыш, жаз деп кырамай, 21 сагытдан кеч кыалмай башланды. Бек сейри уа, алыны бизни ГИБДД-чыла кермегенча этип турдыла.

Бошуну хапар бардырмай, эни КСМКЧ-ну тийресинде халны юсюндөн айттырга сюеме. Хар кече сайын алайдагы «платочкадан» ишлери-кочлери болмаган генезирле Ногмов орам бла Ленин атлы проспект таба эришуле бардырадыла. Алыны бир-бирлерини машиналарыны моторларыны таушлары, ала иги да уакытга кеткенден сора да, эшилтиргени турдыла. Машина ол халлы юйно жаны бла ёткен кезиде уа, адамла элгенген окуяна этедиле. Ол юйде уа ауругун кыартла, сабийле да жашайды. Кече арасында да алай таушдан элгенин уанган сабийни айтмакка да, саулуклу адамга окуяна артка кылай ишлеидиле эм кимилени тохтадыла жолдада? - деген соруу тууду. Он эки орам айрылган жерде бир заманда ГИБДД-ны патрүл сужбасы турмаганды. Болсада алай аварияла терк-терк болуучудула.

ТАПАСХАНЛАНЫ Аминат.